

Leerrede over Hosea 5: 14-15 uitgesproken op Zondagmiddag 8 Februari 1953 te Schiedam door ds. H. Hofman.

Zingen - Psalm 38: 18 en 21

Lezen - Twaalf artikelen.

Hosea 6.

Voorrede.

Wij merken dat de psalmdichter, waarvan wij een paar verzen zongen, een hartelijke, een open en brossie zondaar is, en dat zijn zonden hem zó het hart raken, dat hij daarvan belijdenis doet:

'k Wil mijn misdaân, die U tergen,
Niet verbergen;
Ik bedek voor U die niet;
'k Ben vanwege al mijn zonden,
Die mij wonden,
Vol van kommer en verdriet.

Als wij dat zingen en lezen, dan schijnt het een heel eenvoudige zaak om de zonden te belijden. De praktijk leert, dat het nochtans zó niet is. Dat geldt een mens persoonlijk, alsook voor een heel land en volk. Om onze zonden te belijden als misdaden waarmee wij God tergen, is vooreerst nodig, dat wij die recht en grondig leren kennen. Wij zijn vanmorgen begonnen te spreken over de oorzaak van de ellende. Kent men de wortel en de oorzaak niet, dan kent men de ellende zelf niet. Hoe moet men in belijdenis en in vernedering daarmee dan openbaar worden? Toen Jona te Nineve kwam, ging hij hun het oordeel aanzeggen. En die preek was dermate vruchtdragend, dat zowel bij de koning, alsook bij de onderdanen het hart geraakt werd. Waar Jona over sprak hebben die mensen moeten aannemen. Onze zonden zijn zó en het oordeel erover is billijk. Dat bracht teweeg dat de koning zelf vooring in vernedering en hij een wet uitvaardigde dat mens noch beest spijs noch drank zou smaken, maar dat ieder sterk zou roepen tot God. Zij hebben dat gedaan. De beesten hebben geroepen omdat spijs en drank geweigerd werd. Bij deze watersnood hebben de beesten ook geroepen in de ellende van de verdrinkingsdood. God had de ondergang besloten van heel Nineve. Nu hadden de beesten het niet gedaan, maar de mensen hadden het gedaan, en die zouden met de beesten omkomen. Die beesten hebben moeten lijden met de mensen, en zodoende hebben die ook sterk geroepen tot God. Maar toen men zich tot God bekeerde, wendde God Zich van de hitte van Zijn toorn, en wat Hij gesproken had, liet Hij niet over hen komen. Laten wij hierop letten. Wij zongen toch ook van een toevlucht nemen tot God? "Zie mij, Heer' Wien elk moet duchten, tot U vluchten." Adam vluchtte bij God vandaan, want hij had tegen God gezondigd, hij had straf te wachten. Maar nu is de bedoeling dat wij naar die God, Die de zonde straft, zouden heenvluchten. En dat geschiedt in de kennis dat wij die God niet kunnen misdoen, gelijk er staat in de 139ste Psalm:

Waar zou ik Uwen Geest ontvliên?
Waar zou m', o HEER, Uw oog niet zien?
Al voer ik op naar 's hemels trans,
Daar zijt Gij, daar verthoont G' Uw glans;
Al daald' ik zelfs ter helle neder,
Daar vond ik ook Uw aanschijn weder.

Wij kunnen God niet misdoen; Die moeten wij aandoen, Die moeten wij ontmoeten. Het is de bedoeling dat wij dat zo gaan verstaan, dat wij dan met onze schuld de toevlucht zouden nemen tot God. Doet een mens dat persoonlijk, er is genade, en als land en volk dat doen, is er genade. Josia, die godzalige koning, die op alle mogelijke wijzen werkzaam was met hervorming en reformatie, leefde ook eventjes in een tijd! Het wetboek was verloren gegaan, waarvan wij weten, dat een dubbel altoos bij de koning behoorde te zijn, want daarnaar moest bij het land regeren. Het was er niet! Zelfs de wet in het heiligdom was verloren gegaan. Met de reiniging van de tempel werd het gevonden, en de priester Hilkia liet dat bij de koning brengen en wanneer men daaruit enkele stukken las, begreep de koning hoe schrikkelijk de toorn van God was. Daar kwam hij dus achter door de wet. Door de wet is de kennis der zonde. De wet dan is als een spiegel, waarin men ons verderf kan zien. Er wordt nu met de wet gedaan zoals gebeurde na de oorlog. Neem bijvoorbeeld het gebod, dat wij 6 dagen zullen arbeiden en al ons werk doen, maar de zevende dag is de sabbat des Heeren uws Gods, dan zult gij geen werk doen. Wij zeggen bij zo'n gebod: "Ja, kijk eens, dat gebod, is een zedenwet, dat gold in die tijd, dat behoeven wij niet te houden". Dat zelfs door, wat men noemt, rechtzinnige predikanten gezegd wordt: "Kijk eens als je 's Zondags moet werken, dan neem je de Maandag of, de Dinsdag en die heilig je". Zo kun je altijd rond komen; dan heb je nooit zonde. Aan welk gebod men ook schuldig staat, men kan net zo lang redeneren totdat men vrij man is. Maar als Gods woord Gods woord is, en wet wet, kijk, dan kan het niet, Want door de wet is de kennis der zonde. Als men in overtreding is van de Nederlandse wetten, en gegrepen wordt en voor de rechter gesteld, dan helpen geen praatjes van "ik dacht", en "meende" en "ik voor mij", want de rechter handhaaft de wet, en zegt: "Volgens de letter van de wet zijt gij een overtreder en als zodanig schuldig, en gij krijgt die straf".

Maar als het is dat die Majesteit Gods niet wordt geëerd dat Hij de Wetgever is, en als niet wordt geëerbiedigd: "tot de wet en tot de getuigenis, zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben", dan kan men een goed deugdelijk mens zijn, dan kan men zó praten, zoals ik deze weken hoorde: "ja, ik ben wel een echte gelovige, maar dat God dát toelaat in Nederland, kan ik niet hebben". Dan is men het goede mens. Maar als men zich persoonlijk schuldig weet, en weet: ons land en volk is schuldig, dan zal men moeten bekennen dat God niet zonder oorzaak zo handelt. Bij de koning Josia, was Gods wet Gods wet, het Woord van God, en nu scheurt hij zijn koninklijke mantel kapot; hij zond naar de profetes Hulda om de mond des Heeren raad te vragen, want er was een schrikkelijke straf te wachten. Het woord van God was dat Hij zo tot toorn verwekt was, dat er niets meer aan te doen was, Juda en Jeruzalem zouden uit hun land gebannen worden. Maar dan komt voor de dag, dat Hij in de toorn des ontfermens gedenkt. Het woord tot Josia was: "Omdat uw hart week geworden is, en gij u voor het aangezicht des HEEREN vernederd hebt, als gij hoordet, wat Ik gesproken heb tegen deze plaats en derzelve inwoners, dat zij tot een verwoesting en vloek zullen worden, en dat gij uw klederen gescheurd en voor Mijn aangezicht geweend hebt; zo heb Ik u ook verhoord, spreekt de HEERE". God is geen ledig toeschouwer. Hij zag Nineve in haar schuld en vernedering en Hij zag een koning Josia: "'k Wil mijn misdaan die U tergen, niet verbergen, ik bedek voor U die niet". Raken ons de zaken zoals die zijn, ons persoonlijk als schuldige, raakt het ons als Nederlanders dat wij tot die natie behoren, toe, ga niet zeggen: "Hoor eens, dat moet anders", om de vuile bladzijde om te slaan en op een schone lei te gaan beginnen, want daar deelt God niet mee. Maar dit is hetgeen Hij ons in Zijn woord leert dat wij eens voor de dag komen: "'k Wil mijn misdaan die U tergen niet verbergen", en "zie mij Heer, Wien elk moet duchten, tot U vluchten". Dan is er hoop. Al was het een Manasse, die in de gevangenis zat, en hij roept van uit het onderste in de gevangenis tot God, en belijdt zijn schuld, dan is er nog genade. Zó is God! Ik zal nog iets noemen. Jeremia bedoelde om voor de Naam en zaak van God op te komen, en Gods knecht te zijn, te dienen, en die man werd in een kuil geworpen: weg daarmee! En nu is daar een Moorman die naar de koning gaat en zegt: "deze mannen

hebben kwalijk gehandeld in alles, wat zij gedaan hebben aan de profeet Jeremia, die zij in de kuil geworpen hebben; daar hij toch in zijn plaats zou gestorven zijn vanwege den honger, dewijl geen brood meer in de stad is." Hij vraagt: "laat mij hem er uithalen", en de koning geeft toestemming. En nu gebeurt dat deze Moorman in des konings huis gaat tot onder de schatkamer, en van daar enige oude verscheurde en versleten lompen neemt; en hij ze met zelen af laat zakken tot Jeremia in de kuil. En zegt hij: "Leg nu deze oude verscheurde en versleten lompen onder de oksels uwer armen, van onder aan de zelen, dan kunnen wij je zo uit de kuil trekken." Die man wenste de waarheid ongeschonden boven de grond te halen. Gods woord spreekt nog in het bijzonder van die man. Want God heeft eerbied voor Zijn woord, het woord der waarheid, van Hem de God der waarheid. Is het die Moorman die het woord eert, en daaruit de profeet, die de woordvoerder van God is, ongeschonden boven de grond haalt, dan komt God daar in het bijzonder op terug en zegt: "gij zult uw ziel tot een buit hebben, omdat gij op Mij vertrouwd hebt." Toe, laten wij dat eens ter harte nemen. Als wij het nu niet doen, bij zo'n gelegenheid, wanneer moeten wij het dan doen? Moeten wij door gaan met een beetje godsdienst en eigen gekozen wegen? Of is het op z'n plaats dat wij vragen naar de rechten Zijner gerechtigheid? Met "God is barmhartig en genadig", kunnen wij ons er niet van afmaken. Wij hebben gezien wat er gebeurd is. God is ook rechtvaardig en heilig, Hij straft de zonde. Toe, laten wij dan eens afsteken naar de diepte, en eens uit de wet en uit het woord Gods en ook uit ons eigen hart de zonde opspitten, wat Hem tot toorn verwekt. Dan ligt daar een grondslag tot verootmoediging. Wij zijn vanmorgen begonnen dat wij geen christelijke regering hebben en geen christen-natie meer zijn, maar een neutrale staat, waar atheïsten en kinderen Gods op één lijn staan en Christus en de duivel dezelfde rechten hebben. Al is deze dag nu uitgaande van de kerken, die anders elkaar bestrijden, en al staat de regering er voor deze gelegenheid achter, waarom is dat? Om de eer van God? Wel neen, maar om een paar zieltjes, een paar leden! Er mag een dag uitgeschreven worden tot verootmoediging, maar als zij, en als wij als vergadering, ja laat ik er nog bijnemen alle kerkmensen, als die eendrachtig zeiden: "laten wij ons plat op de grond werpen, om ons voor God te verootmoedigen", en het eenparig geschiedde, en er was een klein kind waar God de ogen openende, weet je wat het zou zeggen? "Laten wij maar weer op onze bank gaan zitten". Want als wij op de grond gaan liggen omdat er zo'n watervloed geweest is, en: "o, het is toch erg", en "wij moeten ons verootmoedigen", dan blijft het hart op dezelfde plaats zitten, dan is het maar een brengen van een onrein offer, waarvan God zou kunnen zeggen: "zou Ik stierenvlees eten, of bokkenbloed drinken?" God gaat daarmee niet akkoord. Daarom hebben wij zondekennis nodig. Dat wij de kwaal weten waaruit de ellende is, opdat daaruit, onder de verlichting van Gods Geest, er vernedering des harten zij. Dat is Gode aangenaam, want Zijn offers zijn een gans verbroken geest, door schuldbesef getroffen en verslagen. Dat zijn de offers die Zijn heilig oog behagen, waar de kerk van zingt: die zijn nooit, o God, van U veracht geweest. Als dat er was, zou God Zich laten verbidden en Zich wenden van de hitte van Zijn toorn. Is het er niet, dan geldt dat Zijn hand nog is uitgestrekt. Zijn hand is uitgestrekt om zondaars te ontvangen, maar Zijn hand is ook uitgestrekt, om nog meer slagen toe te brengen.

Ik vraag dan in aansluiting aan wat wij in het morgenuur besproken hebben, verder uw aandacht. Wij spraken in het morgenuur over de verzen 12 en 13 uit het 5de hoofdstuk van de profeet Hosea; alsnu volgen nog de verzen 14 en 15, waar Gods woord aldus luidt:

14 Want Ik zal Efraïm zijn als een felle leeuw, en den huize van Juda als een jonge leeuw; Ik, Ik zal verscheuren en henengaan; Ik zal wegvoeren, en er zal geen redder zijn.

15 Ik zal henengaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen en Mijn aangezicht zoeken; als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken.

Zingen wij nog vooraf het 1e en 2e vers uit psalm 97.

Leerrede.

Vanmorgen spraken wij over dat beeld van de mot, de houtworm, van verrotting. Wij hebben aangetoond waar het in hoofdzaak bij Efraïm en Juda om ging, en hebben dat overgebracht op de staat van ons land en volk. Immers Israël en Juda waren op eigen gekozen wegen gegaan, Nederland ook. Zij hadden een godsdienst, waar God maar tevreden mee moest zijn, en dienden God niet zoals Hij Zich in Zijn woord had geopenbaard. Daaruit ook de grote goddeloosheid die er in Efraïm en Juda was. Ook in Nederland is gebroken met God en Christus. Wij hebben dat dikwijls voorgesteld, en eenvoudig gezegd, dat men God en Christus buiten de deur gezet heeft én van de staat én van de kerk. Wij hebben over die dingen meermalen gesproken, en mochten er zijn die het daar niet mee eens zijn, of wie het toelijkt dat het te sterk uitgedrukt is, toe onderzoek die zaak eens of het de waarheid, of het de werkelijkheid is. Men moet toch de oorzaak van de kwaal zoeken. Heus, laten wij niet stil blijven staan bij verschillende zonden die er in Nederland zijn, maar laten wij er acht opgeven dat de boom niet deugt, en dat daaruit al die wrange, verkeerde en kwade vruchten voortkomen.

Zo was het bij Efraïm, het rijk der tien stammen; zo was het ook bij Juda. Al stond des Heeren heiligdom daar nog, te gelijker tijd dat zij de Heere dienden in het heiligdom, was daar de grootste goddeloosheid, zelfs in het heiligdom, en ook de aanbidding van de zon en dat men op alle hoogten de knieën boog en aanbad. In het algemeen was er godsdienst genoeg, maar waar was de vreze Gods, de eerbiediging van Zijn Majesteit?

Dan volgt hier het beeld van een felle leeuw en van een jonge leeuw. God zegt dat Hijzelf Efraïm zou zijn als een felle leeuw, den huize Juda als een jonge leeuw. Wij weten hoe een leeuw zijn prooi bespringt. Hij loert en juist als men er niet op bedacht is, geheel onverwacht valt de slag. Dit beeld wordt hier gebruikt. Een leeuw die zich verborgen opgesteld heeft en op een gegeven ogenblik zijn prooi bespringt. Zó was het dat God Zich als onthield. Dat God, om zo te spreken, in alle talen zweeg. Alles kon en mocht, ieder had zijn god bij de hand, praten en redeneren Een ieder deed met God en met Zijn Woord. En God? Hij zweeg! Zodat alles, als onkruid welig kon tieren.

Wie is bedacht geweest op wat er nu is gebeurd? Eigenlijk geen mens. Zelfs degenen die op- en toezicht hadden over dijken, dachten er niet aan. Geheel op zijn onverwachtst. Wij hadden geen gedachten dat het zo zou wezen. Maar zelfs zij, die in de plaatsen waren die zijn ondergelopen en waar zovelen zijn verongelukt en verdronken, hebben niet in het minst hieraan gedacht. In de slaap op bed verdronken, door het water overvallen. Zo staat hier: als een felle leeuw en als een jonge leeuw. Plotseling. Nu is gebleken dat het bovenstaande waarheid is en ook geheel toepasselijk op de staat en toestand is. Met mot en houtworm komt voor de dag dat het heel wat lijkt, maar dat het voor gebruik waardeloos is. Zo geldt van Nederland dat wij zijn totaal waardeloos; verwerpelijk voor het aangezicht van God. Wij zijn alle kracht verloren, want wat is een volk zonder God, zonder genade? Ijdelheid en nog eens ijdelheid. Ook hier het beeld van een felle leeuw en van een jonge leeuw, op z'n onverwachtst, geheel en al toepasselijk. Zo zijn de zaken.

"Maar God is toch barmhartig?" Inderdaad; God is zeker barmhartig en heeft grotelijks Zijn barmhartigheid en lankmoedigheid en geduld aan Nederlands volk geopenbaard. Men is echter onder alles doorgestaan. God is ook rechtvaardig en heilig, en nu is het dat God eens een proefje geeft van Zijn rechtvaardigheid en van Zijn heiligheid. God laat in daden zien: Ik ben tegen jullie; Ik haat de zonde, en heb in het minst geen eerbied voor godsdienst. Hij wil hebben dat men Hem eert, vreest in oprechtheid en volkomenheid des harten.

Op z'n onverwachtst zeggen wij, waar men niet op bedacht is. Waarom niet op bedacht? Men is in slaap gevallen door de zonde. Wij hebben Zijn woord, wij kunnen het weten. Ook is heel toepasselijk wat wij lezen van de 10 wijze en 10 dwaze maagden. De wijze maagden hadden olie in hun lampen, de lampen van belijdenis brandden en er was genade. Er waren ook 10 dwaze maagden; die hadden ook een brandende lamp van belijdenis, maar geen olie, geen genade in hun vaten. Als de bruidegom vertoefde om te komen, vielen beiden in slaap, én de wijze én de dwaze maagden. Daar was geen onderscheid tussen de wijze en de dwaze, alles sliep. Dat is het oordeel van God. Daarom is mijn bede steeds geweest: "God, wilt Gij in ons midden Zijn en over ons heersen, wilt Gij Uw autoriteit, wilt Gij Uw gezag laten gelden?" Waarom? Wel, ik ben een Nederlander en een grote slaper, dat is niet anders. Als het nu niet is, dat er van Zijn autoriteit en gezag is, dan slapen wij allemaal. Dan, te middernacht, op z'n onverwachtst geschiedde het geroep: de Bruidegom komt. En nu is het zo onverwacht, dat zij die olie in hun vaten hadden, snel moesten zijn om hun lamp te bereiden om zich bij de Bruidegom te kunnen aansluiten. Vooreerst is dus nodig dat men gewekt wordt; ten andere dat het olievat bij de hand is om de lamp te bereiden, en ten derde vaardigheid om met de bruidegom mee te gaan.

Nu vinden wij van die dwaze maagden, dat die zeiden: "Geef ons van uw olie, want onze lampen gaan uit". Wat komt voor de dag? Dat als het er uiteindelijk op aankomt, al is het dat men geen genade gezocht heeft, genade wordt erkend en geëerd. Want als er een tijd van ellende is of dat men op het sterfbed komt, dan wenst men genade. Dat blijkt uit die gelijkenis van Christus. De dwaze maagden gingen toen vragen om olie. Maar nu is het woord van de wijze maagden: "Geenszins, opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij" Wat zij hadden, hadden zij persoonlijk nodig. Zij konden er niet een onder-onsje van maken en gaan delen. Wij kunnen niet op andermans pas reizen en het daarvan hebben. Dat gaat niet.

Zo bereidden die wijze maagden haar lampen, er was genade. Maar die dwaze maagden? Zij hadden allen geslapen, dat is waar. Droevig, hé? Maar het is niet anders. Schande! Maar het is niet anders. Verwerpelijk hé? Maar het is niet anders. Reden tot verootmoediging, want die zaken zijn zo. De wijze maagden zeiden tegen de dwaze: gaat liever naar de verkopers, om zich te stellen in de weg der middelen. Dat wordt er eigenlijk onder verstaan. God zoeken in de weg der middelen, gelijk men olie gaat halen in een winkel waar olie verkocht wordt.

Men zegt tegenwoordig wel: genade is vrij; God kan net zo goed iemand uit de bioscoop nemen, als uit de kerk. Zelfs wordt wel gezegd: in de kerk is ook maar een hoop vroomheid, er kunnen nog wel ernstiger mensen in de bioscoop zitten! Maar het kwaad bedekken met praatjes gaat niet. God heeft ons Zijn ordinanties gegeven, en er zal van een ieder van ons afgeëist worden: wat hebben wij gedaan met de openbare godsdienst, waarin God tot ons spreekt? Houden wij dat in waarde, maken wij er gebruik van? Eerbiedigen wij de middelen en ordinanties die God heeft ingesteld? en gaan wij er mee in onze binnenkamer om er ons voordeel mee te doen?

Voor de dwaze maagden was het: ga kopen. Maar terwijl de dwaze maagden gingen om te kopen, komt de bruidegom. De wijze, zij hadden wel geslapen, maar hadden hun lamp bereid, en konden aansluiten bij de bruidegom. De anderen zijn olie kopen. De bruidegom gaat en de deur wordt gesloten. Te laat! Voor eeuwig te laat! Wij moeten het niet afwachten; wij moeten olie in onze vaten, dat is genade in ons hart zoeken, waarachtige zielzaligende genade. Daartoe geeft God de middelen, Zijn ordinanties en Zijn inzettingen. En al is nu het oordeel zwaar, Zijn woord is niet uitgevallen. Hij heeft ons de scheidbrief niet gegeven; wij hebben het Hem gedaan. Daarom zegt Hij: keer weder tot Mij, dan zal Ik tot U wederkeren. Maar hoogmoedig Nederland zegt: maar waarin zullen wij wederkeren? In vrome rechtzinnigheid zeggen we: "zal een mens God beroven? Hij zorgt wel voor Zijn eer". Ja, dat zien wij nu in Zeeland en op de Zuid Hollandse eilanden. God zoekt zeker Zijn eer. God spreekt dan ook met nadruk: "Maar gij

berooft Mij in de tienden en in het hefoffer." God wil zeggen: "je moet Mij de hoogste, de eerste plaats geven. En rooft gij Gods eer, dan daarover Mijn straf."

Is het dan op zijn onverwachtst, dat er het geroep is: "de Bruidegom komt", zo lezen wij hier dat Hij op z'n onverwachtst dat schuldige volk, Efraïm en Juda, zou aanvallen, net als een leeuw, een felle leeuw, een jonge leeuw, die uit zijn schuilplaats springt en zijn prooi grijpt. Een ieder bedenke dan voor zich: wij moeten genade zoeken eer het oordeel er is. Dat moet niet gebeuren als een dijk doorbreekt en men op het dak zit, of in de grootste ellende, omdat wij man, vrouw, kinderen, ouders, vrienden voor onze ogen zien verdrinken. Daar is het nu de tijd voor. Och, neemt het ter harte. God heeft gesproken. Wij hebben Hem wel buiten de deur gezet, maar Hij is niet weggelopen en staat nóg bij de deur van Nederland, en zegt: "Mijn hoofd is vervuld met dauwdruppen en Mijn haarlokken met nachtdruppen", of Hij wil zeggen: "Je hebt Mij wel buiten de deur gezet, jullie zijn weglopers, maar Ik doe dat niet."

Hij komt nog eens aankloppen: "Ik ben er óók nog! Ik leve tot in alle eeuwigheid! Ik ben God." Hij plaagt en bedroeft de mensenkinderen niet van harte. Er is dan veel rouw en leed, maar dat heeft God niet gedaan; dat hebben de zonden gedaan; die berokkenen ons dat. Daarom spreekt Hij: "het zijn uw zonden, O Israë!, die het u zo bitter maken". Wat bedoelt die Majesteit? Hij bedoelt ons heil, onze welvaart. Heb je Christus' Middelaarsborst wel eens gezien? Daar spatten de vonken uit, in brandende zondaarsliefde. Zó is Hij. Maar nu kan Hij tot Nederland zeggen: "Ik ben schoon, maar gij bemint Mij niet; Ik ben liefelijk, maar gij lieft Mij niet, Ik ben beminnelijk, maar gij eert Mij niet, gij moet Mij niet." Alles is eigen schuld. Is er dan geen reden om naar de grond te gaan? Toe, laten wij dan zonde als zonde, afval als afval, overtreding als overtreding opmerken, anders gaan wij door. Als niet wordt opgemerkt dat het onze zonden zijn, als het niet wordt geheiligd, dan is het dat kranten vol hebben gestaan, harten en hoofden vervuld zijn geweest; en gaat Nederland straks aan de gang: nu zullen wij de dijken eens repareren!

Het is op zijn plaats dat er goede notie van genomen wordt, want de boel was verwaarloosd. Iedereen wist wel dat de dijken slecht waren. Iedereen kan weten wat niet onderhouden wordt, waar niets aan wordt gedaan, gaat niet goed. Die dingen zijn bekend. Als mollen de dijken doorwroeten en er wordt dan zand en koolas in gestopt, dan weet men dat dat niet genoeg is om zo'n storm en hoog water mee te keren. Dus het is wel op z'n plaats dat er eens terdege notie van genomen wordt, en de zaak onderhouden wordt. Maar dit is fout, dat als er geen verootmoediging komt men zelf aan de gang gaat. Men is immers over heel de wereld beroemd op het gebied van waterkering en wat men daarmee kan; zelfs is de zee drooggelegd! Je moet maar flink zijn! Maar als het buiten God gaat, dan blaast God er ook in. Hij is tegen ons. Hij is met degenen die in ootmoed zijn. Als Nederlanders aannemen: zonde, verootmoediging en wederkering tot God, al staat de vlag halfstok, dan kan de vlag wel in top gehesen worden, dan zal Hij de zegeningen vermenigvuldigen. Dan zal Hij zegenen onze ingang en onze uitgang, ons veld, onze baktrog, dan zal Hij de zegen vermenigvuldigen over ons en over onze kinderen, maar in díe weg. Op een andere wijze niet. Daarom staat er hier: Ik, Ik zal verscheuren en henengaan, Ik zal wegvoeren, daar zal geen redder zijn. Wat bedoelt God hier? Hij wil te kennen geven: Ik zal dermate in grimmigheid en toorn handelen, dat er geen redder, dat er geen helper is. Er zit wat tussen Mij en u en over die zaak zal Ik eens handelen. Het is groot, en wij hebben het wel te waarderen, dat vanuit het buitenland zoveel hulp geboden wordt, ook met de redding, en dat er zoveel geld en goederen beschikbaar gesteld worden. Dat alles is nog de barmhartigheid van God; dat kon God ook keren en weren. Het is groot dat er zulk een gulhartigheid is om zowel in geld als in goederen zoveel vrijwillig te geven, dat het zelfs stop gezet is. Men hoeft geen goederen meer aan te brengen; er is overvloed. Het is groot, maar wij zijn van God niet af! Hij heeft Persoonlijk wat met Nederland te vereffenen. Als het niet is in vernedering, dat men in schuld terugkomt bij God, dan staat dit er: Ik zal verscheuren,

Ik zal henengaan in toorn en in grimmigheid. Dat heeft God met Efraïm en Juda ook gedaan. Met andere woorden: Ik laat u met al de ellende hulpeloos zitten; Ik help niet, en een ander doet het ook niet; er zal geen redder zijn. De inhoud is: hebt je Mij verlaten; kon je het zonder Mij doen, - in een plat-Hollands spreekwoord: wij kunnen onze eigen boontjes wel doppen, - dan zegt God: als je zo flink bent, dan moet je het maar eens doen ook. O, laten wij het toch ter harte nemen, want het is ernst! Het is geen kleinigheid.

Ik denk bij het vele dat er in de loop der jaren gepasseerd is ook aan een geval, toen ik 18 jaar was. Nu ben ik er 50, dus dat is al een aardig poosje terug. Bogaard heeft toen een week gehad, dat de man in de voorkamer lag met zijn zakdoek in zijn mond, opdat ze hem buiten op straat niet zouden horen brullen van het oordeel en de toorn van God over Nederland. Hij zag ons volk, dik en vet van vlees hals over kop in de verdoemenis smakken. De ondergang van zijn volk en geslacht kon de man niet aanzien, zodat hij met zijn zakdoek in zijn mond op de grond lag te kermen: "wee onzer, dat wij zo gezondigd hebben". Nu liggen daar al die jaren tussen; het is een grote 30 jaar geleden. Maar er is niets veranderd, het leven buiten God is nog meer doorgegaan. Die dingen liggen er.

Ik denk ook aan mijn eigen deel. Ik was 27 jaar, dus daar ligt nu een 23 jaar tussen. Ik zag hoe het bij God was, dat Nederland, gelijk de oogst, rijp was en de boer de sikkel daarin zendt. Mijn ogen gaan open: de plaag is aangevangen. Toen heb ik gelegenheid gekregen om tussen te treden, en stond als tussen de levenden en de doden. Gelijk wij lezen van Aaron met het gouden wierookvat, met het vuur daarin en de wierook daarop, want de plaag was begonnen. Ik zou meer gevallen kunnen opnoemen, laat het genoeg zijn.

God spreekt hier in grimmigheid en in toorn, dat Hij zal zijn als een felle leeuw. Het land van Juda kon zeggen: "ja maar, kijk eens, in het land van Efraïm, het rijk der 10 stammen, daar is de staatsgodsdienst de gouden kalverendienst, maar bij ons te Sion staat de tempel nog, en daar worden steeds de offeranden aangebracht, dat is een groot verschil." God ziet het hart aan. Hoe werd de dienst van God onderhouden? met welk hart en op hoedanige manier? wat leefde men uit voor Zijn aangezicht. En vandaar spreekt God over: een felle leeuw, en den huize van Juda als een jonge leeuw, verscheuren, henen gaan, geen redder zijn. Zo is het geweest, dat Juda en Israëel, gegrepen hebben naar de koning van Assur, om hen te beveiligen tegen Syrië; zij hebben ook gegrepen, althans het land van Juda, naar Egypte. Maar God was als een felle leeuw en als een jonge leeuw; er was niets aan te doen; er was geen redder of helper. Zij zijn allen uit hun land gebannen. Gods toorn kwam in volle grimmigheid over zo'n schuldig land en volk.

Er staat hier: Ik zal henen gaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen. God wil zeggen dat Hij als uit Zijn heiligdom is getreden. Zo wordt het genoemd, als daar van Zijn oordelen en gerichten zijn. Neem alleen dit voorbeeld, dat de discipelen tot Jezus komen en Hem de stenen en de gebouwen des tempels tonen. Prachtig! Ze zeggen: "kijk toch eens hoedanige stenen en hoedanige gebouwen". Dan spreekt de Koning dat er niet één steen op de andere steen zou gelaten worden. Hij spreekt dan over Zijn toekomst, de komst van de Zoon des mensen. Als daar dan sprake is van de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 is de inhoud: uit Zijn heiligdom treden. Zo staat er hier ook: uit Zijn heiligdom treden, met oordeel en straffen.

En na oordeel en straf, zal Ik henengaan, en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen. De inhoud is: God treedt uit Zijn heiligdom, Hij slaat en verwondt en keert weder in Zijn heiligdom om te zien welke uitwerking het heeft. Nu raakt het dus mij en u; nu raakt het iedere Nederlander. God Zich heeft opgemaakt en ons schrikkelijke slagen toegebracht. Hij ziet nu uit naar de uitwerking. Als het niet de gewenste uitwerking heeft, dan zullen er grotere, zwaardere slagen vallen. Ik zeg dat niet om iemand te beangstigen en benauwd te maken. Neen, maar dat kan ik, dat kunt gij, dat kan een ieder van ons in de Schriftuur

terugvinden; die kan lezen dat het zo is. God heeft ook op verschillende wijzen Juda en Israël geslagen, door ze aan de hoeken af te korten. Edom ging verloren, de Moabieten vielen af, in het Over-Jordaanse regeerden de vijanden. God kortte hen overal aan de hoeken af. Wij zijn Indië verloren. Hoe is het nu op de eilanden gesteld? God is terdege werkzaam. Hij ziet daarop: wat wordt er mee gedaan? welke uitwerking heeft het? En dit is waar Hij op let: totdat zij zich schuldig kennen. Dat is de zaak die God wil; zich schuldig kennen. De Zone Gods kwam in ons vlees op aarde, om de zaligheid te verdienen, en Hij nam de zonde op Zich. Gelijk de hogepriester in het heilige der heiligen ging met bloed, om verzoening te doen over de schuld des volks, vertegenwoordigend dus heel het volk voor het aangezicht Gods, zo ook Christus. Die heeft Zich voor God gesteld als Schuldige. Pilatus sprak: "zie, de mens". Zo heeft Christus daar gestaan, onschuldig voor de wereldse rechter, maar als Borg en Middelaar voor die Hemelse Rechter, met de schuld van Zijn ganse kerk. Hij heeft Zich de straf Gods onderworpen, opgevangen Zijn wraakoefenende gerechtigheid. Jehova's wraakzwaard heeft op Hem uitgetold. De Koning nam aan: Ik ben schuldig, Ik ben Borg en Middelaar, zo heeft God, Zijn verbond gedachtig, ten derde dage Hem opgewekt uit de doden, en is Hij als Triomfator, als Overwinnaar, openbaar geworden voor duivelen, engelen en mensen. Als er nu zondaars zijn, die ook met hun schuld voor de dag komen, als er nu een land en volk is dat voor de dag komt: wij zijn schuldig, wij hebben gezondigd Gij zult zeggen: "ja, met schuldbelijdenis en wij hebben gezondigd, daar verdient men niets mee." Dat is waar; al kruipen wij over de grond als een boeteling, daar verdienen wij niet het minste mee, maar als daar een schuldige is, een boeteling, wat zal er dan in de hemel gedacht worden? Toch wat Christus deed als Schuldige? Hij heeft verdiend, Hij heeft verworven; daaruit kan God barmhartigheid en genade bewijzen. Zo lees ik: totdat zij zichzelf schuldig kennen. Er kan met de mond gezegd worden "ik ben schuldig", en "wij zijn schuldig". Met de mond kan veel gezegd worden. Maar nu moet de vrucht voor de dag komen. Er staat hier als in één adem tegelijkertijd ook de vrucht: "en Mijn aangezicht zoeken; als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken." Als het niet is, dat wij ons schuldig kennen met het hart, dan zullen wij Gods aangezicht niet zoeken. Dan zal het ook niet gebeuren voor en boven alle dingen. Want, dát wordt bedoeld met vroeg zoeken. Maar als er werkelijk schuld is, dan kan dat. Dat men des Heeren aangezicht zoekt, en dat men Zijn aangezicht vroeg zoekt, dat is voor en boven alle dingen. Wij haalden in het begin van de avond aan van Jona. Dat gebod ging uit van de koning zelf. De beesten werden er mee in begrepen. Die moesten sterk roepen tot God. In de eerste plaats waren die mensen schuldig en in de tweede plaats gingen zij God zoeken, en wat God gesproken had liet Hij niet komen. Jona had liever gezien dat heel Nineve eraan ging. Toen het niet waar was dat Nineve gelijk Sodom en Gomorra vernietigd werd, was zijn woord: "Was dit niet mijn woord als ik nog in mijn land was? Daarom kwam ik het voor, vluchtende naar Tharsis; want ik wist dat Gij een genadig en barmhartig God zijt, lankmoedig en groot van goedertierenheid en berouw hebbende over het kwaad". Jona was een kenner van God. Wij zitten hier als vergadering; er zijn er hier ook die God kennen, die hebben persoonlijk ervaren, die weten dat God zo is: barmhartig en genadig, groot van goedertierenheid en waarheid. Ten andere: Zijn Woord leert het dat Hij zo'n God is. En zover als wij Zijn woord als Woord van God eerbiedigen kunnen wij het weten. Laat ik het nog anders zeggen: als je ooit enige aanraking met God had, tot in het allerminste, dan weet je uit de aanraking wat een liefderijk Wezen Hij is. Hij blijft op Zijn recht staan, maar dat is op zijn plaats; want recht en gerechtigheid zijn de vastigheid van Zijn troon. Als God dat niet deed, wat moest het worden. Dat kan niet zijn, dat Hij Zijn recht laat varen, dat duldt Zijn glorie niet. Nochtans is Hij zo'n Majesteit.

Asaf, in Psalm 77, werd door satan, terwijl hij in nacht en duisternis, in kruis en ellende zat, aangegrepen op een schrikkelijke wijze, zo zelfs: "Ja, maar man! jij hebt geen heil bij God. Nee, moet je eens even zien hoe het is!" En dan komt er voor de dag dat Asaf ook een kenner is van God, en daar de satan zo werkzaam is, wordt er aan de binnenkant bij hem wat geraakt. Hij

zegt:

"Zou God Zijn genâ vergeten?
Nooit meer van ontferming weten?
Heeft Hij Zijn barmhartigheên
Door Zijn gramschap afgesneên?"
'k Zei daarna; "Dit krenkt mij 't leven;

want God is toch een onveranderlijke God; die reine deugden zijn toch onafscheidelijk in Zijn Wezen begrepen!,

Maar God zal verand'ring geven;
D' Allerhoogste maakt het goed;

God kan niet veranderen. Als daar dan is dat Hij gezocht wordt, dat Hij vroeg gezocht wordt, in waarheid gezocht wordt, dan zal Hij bewijzen, wat Jona wist en waar Asaf van sprak, dat Hij is barmhartig en genadig. Dat kunnen wij dan persoonlijk, en dat kan ook de Nederlandse natie ervaren. Maar daarbuiten kan het niet, heus, daarbuiten kan het niet.

In 1940 toen de oorlog uitbrak, had ik Vrijdags ervoor een dag gehad, dat ik niet meer vooruit kon. Op catechisatie in Alblasterdam heb ik zo ernstig gesproken dat de meisjes bijna allemaal zaten te wenen. Ik heb platweg gezegd: "meisjes, zullen wij elkander over 14 dagen nog terug zien? Wat er te gebeuren staat, wat er boven onze hoofden hangt, weet ik niet, maar zó ben ik." Toen moest de dienst beginnen, Groeneveld had het gebed gedaan, en ik zat met mijn handen onder mijn hoofd "ik weet het niet", toen kwam er in mij: "Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde." Daarover heb ik die avond gesproken. Na afloop zeiden ze als uit één mond: "heb je nu je afscheid gepreekt?" Mijn antwoord was: "Jongens, ik heb maar gedaan wat in mijn hart was. Ik weet ook niet wat er staat te gebeuren." Zo heb ik afscheid genomen. Ik ben thuis gekomen, en daar haalt God alle de lasten, waar ik al die jaren onder gezeten had, van mijn schouders. Toen zijn de lofzangen gaan werken, de ene voor en de andere na. Dat heb ik niet hardop lopen doen, omdat het midden in de nacht was. Ik heb tot 2 uur door het huis gelopen van de lofzangen in mijn ziel. Ik ben naar bed gegaan, sliep even, en daar maakt mijn vrouw mij wakker, en zegt: "Hoor eens, wat een zwaar onweer. Staat het raam achter nog open?" Ik zeg: "Mens, dat kan niet" (het was koel weer) "Maar mens, dat is geen onweer! Dat komt niet van boven, maar van onderen. Je voelt toch de grond wel schudden? Dat zijn bommen, het is oorlog." Ik spring het bed uit en tegelijk gaat in mijn ziel aan het zingen van Gods Majesteit, die tussen de cherubim woont en Zijn hoogheid toont. In mij is toen gaan werken dat Hij uit Zijn heiligdom getreden was. Hij had Zijn zwaard uit de schede gehaald, en nu zou Hij Zijn zwaard niet meer in de schede doen vóór Hij daargesteld had de gedachten Zijns harten. Nu kunnen jullie wel begrijpen: wat wij van God hebben aangenomen, kunnen wij niet loslaten. Ik zag mij de laatste tijd over de wereld gaan als een spot. De hel had bij tijden vrij spel: "Nou, je hebt zo gesproken! nu moet je eens eventjes kijken! Je hebt toch gezegd dat God uit Zijn heiligdom was getreden? Zijn zwaard had ontbloot? en dat Hij niet zou rusten totdat Hij daargesteld had de gedachten Zijns harten en Zijn Zoon weer de plaats der ere had doen innemen? Moet je eens kijken hoe het gaat!" Daaruit scheen het mij soms toe of God ons vergeten was. Het is verschrikkelijk wat er deze week gebeurd is, maar ik zeg het nóg eens: het is bewezen feit: wij hebben God verlaten, maar Hij heeft ons nog niet vergeten. Voel je dan wat het zeggen wil? Omdat God God is, is er nog hoop. Hij laat ons niet maar de maat volmeten: "daar! zondig je dan maar in de hel", maar Hij staat nog aan de deur van Nederland, en spreekt nog met daden. Nu raakt het dus ons. Hij spreekt, roept, klopt. Kiest dan heden wie gij dienen wilt. Och, wees aan de deur bij Hem. Zoek genade, persoonlijk, om Hem eens open te doen, dat de Koning der ere inga. Maar ook om bij Hem aan de deur te zijn dat Nederland eens genade moge vinden om met deze slag op zijn plaatst te komen in boete, in schuld, in vernedering, in

oetmoed. Dan zal Hij, Zijns verbonds gedachtig, Zijn zegenende hand openen. Want Hij is vol bereidwilligheid.

Laat dat dan genoeg zijn voor deze dag. Een ieder heeft wel tot overdenking om mee naar huis te nemen. Maar ik herhaal nog eens: zullen wij persoonlijk, een ieder voor zich, erop toezien om onze ziel er als een buit uit weg te dragen? Satan grijpt naar heel de boel, inzonderheid naar de jeugd, och dat wij dan ook onze verantwoordelijkheid weten! Wij zijn beëdigd bij God voor ons zaad, dat wij persoonlijk genade zoeken, maar ook zoeken onze kinderen mee te nemen, die een even kostelijke ziel hebben als wij, en ook deze tijd van ellende meemaken. Onder de grootste ellende is het goed bij God. Ook bij een slaande God, onder Zijn geselroede, als wij bij Hem zijn, dan is het daar nóg goed en zoet. Want, je kunt beter bij een God zijn, die ons slaat en ons verzekert dat wij geen bastaarden zijn, dan dat wij de ruimte hebben en onze eigen wegen mogen gaan. Och, dat Hij dan, Die groot is van goedertierenheid en waarheid, ons persoonlijk en ons volk toeschikke wat nodig is, opdat wij in schuld tot Hem wederkeren, opdat Hij tot ons wederkere, en de Name Gods dan nog verheerlijkt en geprezen worde.
Amen.

Slotzang Ps. 100: 3

Zegen.